

Ανεργία, μια δουλειά με μέλλον

του Βασίλη Χαρισίου-Καλλιαντόπουλου

Στην Ελλάδα της μεγάλης οικονομικής ύφεσης το ζήτημα της ανεργίας αναδεικνύεται στο μεγαλύτερο πρόβλημα για τις εργαζόμενες τάξεις αλλά και το μεγαλύτερο πρόβλημα για τις ασκούμενες κυβερνητικές πολιτικές. Το υψηλό ποσοστό ανεργίας συμβάλει στην ολοένα και μεγαλύτερη υποτίμηση της εργασίας τόσο σε σχέση με τις οικονομικές απολαβές που η εργαζόμενη τάξη λαμβάνει όσο και με τις συνθήκες εργασίας κάτω από τις οποίες εργάζεται. Η συνθήκη της υψηλής ανεργίας ευνοεί καθόλα το νεοφιλελεύθερο σχέδιο επέλασης την ίδια στιγμή που δυνάμει αποτελεί το νούμερο ένα βραχνά για την κυβέρνηση. Η “επίλυση” του προβλήματος για τις νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις βρίσκονταν στα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας και στα προγράμματα voucher. Με αυτόν τον τρόπο προσπαθούσαν φαινομενικά να ρίξουν τα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Πρέπει να τονίσουμε ότι αυτή η πολιτική στρατηγική για την μείωση της ανεργίας επιτύγχανε δύο πράγματα. Αφενός την φαινομενική και παροδική μείωση του ποσοστού της ανεργίας αφετέρου την επιβολή ενός πρότυπου χαμηλόμισθης εργασίας ως το «δημόσιο» παράδειγμα για την γενίκευσή του.

Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας ήρθαν για να μείνουν;

Πρέπει να θεωρήσουμε δεδομένο ότι η υψηλή ανεργία είναι και θα είναι βασικό συστατικό στοιχείο του νεοφιλελεύθερου σχεδίου. Δεν είναι άλλωστε λίγες οι φωνές που μιλούν για την άνεργη ανάκαμψη[1] πέραν όμως αυτού του δεδομένου η αριστερά καλείται να έχει ένα σχέδιο για την επίλυση του προβλήματος της ανεργίας. Γιατί το ζήτημα της ανεργίας αποτελεί κομβικό στοίχημα για μια κυβέρνηση της αριστεράς και είναι μάλιστα ένα από τα βασικά ζητούμενα μαζί με αυτό της αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης στα οποία θα κριθεί.

Θα προσπαθήσουμε λοιπόν παρακάτω να περιγράψουμε τα βασικά στοιχεία μιας πολιτικής που θα στοχεύει στην μείωση της ανεργίας. Καταρχάς οποιαδήποτε προσπάθεια που θα στοχεύει στην μείωση της ανεργίας δεν μπορεί παρά να χρησιμοποιεί το κράτος και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ως εκείνο τον μοχλό που θα δώσει ώθηση σε μια σειρά από επενδύσεις. Επενδύσεις που θα στοχεύουν στην αναβάθμιση εκείνων των τομέων που παραδοσιακά αποτελούν τους στόχους της αριστεράς. Η παιδεία, ιδιαίτερα η ερευνητική δραστηριότητα και η υγεία αποτελούν την βασική στόχευση που θα πρέπει να έχει μια αριστερή κυβέρνηση ενώ ακολουθούν οι τομείς της ενέργειας και του πρωτογενή τομέα.

Συνεπώς χρειάζεται μια αναθεώρηση του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων σε δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με την παιδεία, την υγεία αλλά και την ενεργειακή και αγροτική πολιτική. Χρειάζεται μια αναδιανομή των δημόσιων πόρων σε αυτές τις κατευθύνσεις. Τα εύφορα εδάφη καθώς και το υψηλό ηλιακό και αιολικό δυναμικό του ελλαδικού χώρου αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία δεν μπορούν να μείνουν ανενεργά. Την ίδια στιγμή δεν πρέπει να υποτιμούμε το γεγονός ότι στο ελλαδικό χώρο βρίσκονται μια σειρά από επιστημονικό προσωπικό το οποίο μπορεί να προσφέρει πολλά αν ασκηθεί μια πολιτική που θα τους ενεργοποιεί οικονομικά μέσω των πανεπιστημίων αλλά και νέων συλλογικών μορφών επιχειρηματικότητας σε όλους τους τομείς, από τον πρωτογενή τομέα μέχρι τον τεταρτογενή τομέα. Η έρευνα και η καινοτομία μπορεί και οφείλει να παίξει σημαντικό ρόλο σε αυτήν την προσπάθεια.

Δεύτερο βασικό στοιχείο για την μείωση της ανεργίας δεν μπορεί παρά να είναι η μείωση των ωρών εργασίας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι πριν από λίγο καιρό στη Σουηδία

ασκήθηκε πιλοτικά ένα πρόγραμμα μείωσης των ωρών της εργασίας σε έξι ώρες την ημέρα (διατηρώντας τον ίδιο μισθό) με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Ένα αντίστοιχο σχέδιο στην Ελλάδα θα προσέφερε τόσο στην αύξηση των θέσεων εργασίας όσο και στην παραγωγικότητα αυτής. Είναι σαφές ότι ένα τέτοιο μέτρο θα προσπαθήσει να επηρεάσει θετικά το μερίδιο της μισθωτής εργασίας έναντι αυτού των κερδών σε μια προσπάθεια αντιστροφής των αποτελεσμάτων της μνημονιακής πολιτικής.

Ένα τρίτο σημείο για την αντιμετώπιση της ανεργίας είναι μια πολιτική που να ανατάσσει την συνεργατική και συνεταιριστική οικονομία. Δεν πρέπει να υποτιμούμε το γεγονός ότι σύμφωνα με τον διεθνή οργανισμό εργασίας (ILO) παγκοσμίως οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις καταγράφουν κατά 20% περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις. Έτσι η ενίσχυση της «συλλογικής επιχειρηματικότητας» και της συνεταιριστικής οικονομίας μπορεί να δώσει δημιουργική διέξοδο στο νέο επιστημονικό δυναμικό που σήμερα είτε βρίσκεται άνεργο, είτε φεύγει στο εξωτερικό.

Η πολιτική που οφείλει να χαράξει μια αριστερή κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει την ανεργία θα πρέπει να μεταβάλλει τον συσχετισμό δύναμης μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας την ίδια στιγμή που θα πρέπει να δίνει ευφάνταστες και συλλογικές προοπτικές για τα τμήματα του πληθυσμού που βρίσκονται σήμερα στην ζώνη της ανεργίας.

[1] <http://www.skai.gr/news/greece/article/226408/roboilis-anergi-anakampsi-a...>